

עיתונות בצל התעצר

ד עורך לא הבין מה רוצה הצנזור. הוא העביר ידיעה שבה נאמר שסגנו של יאסר ערפאת נפגש עם שר-החוץ המארוקאי. בפגישה שררו יחסי ריעות וידידות. נאמר בנוסף, אך הצנזור החליט שלא יתכן לתאר את הפגישה בין שני האישים בשני שמות-עצם חיוביים, ומחק את המילה ידידות. העורך ההמום לא הספיק למלא את החזר הלבן שנוצר בעיתון ולכן, זכה למכתב נזעם מהצנזור.

הסיפור המרתק הזה התרחש בירושלים. הצנזור יושב בבית-אגרון, ומערכת העיתון יושבת גם היא בירושלים. אך לא מדובר בעיתון עברי המופיע במערב-העיר חלילה, אלא בעיתון המופיע בעיר המזרחית, היומון הערבי אל-שעב. המו"ל והעורך הנוכחי שלו, מחמוד יעיש, יצטרך לתת הסבר איך קרה שהושאר חלל לבן בכתבה שבה נפטלה מילה.

כשתיכתב ההיסטוריה של העם הפלסטיני, לא יוכל הכותב להתעלם מהפריחה, דווקא תחת הכיבוש הישראלי, של העיתונות הפלסטינית (ראה מיסגרת בעמוד הבא). היא מתרחשת בירושלים לא רק מפני שהפלסטינים

מעצרים, צנזורה,

איומים ברצח,

הגלייה והטרדות

- ואף-על-פי-כן

העתונות במיזרח

ירושלים פורחת

רואים בה את בירתם, אלא מפני שכרגע מסופחת העיר ירשמית לישראל.

המו"לים, העורכים והעיתונאים האמינו כי אם הם יוציאו את עיתונותם בירושלים, הם יוכלו מהשילטונות ליחס דומה לזה שלו זוכים העיתונאים העיבריים. אך תוך זמן קצר הם גילו שטעו. מרחק של כמה מאות מטרים בלבד מפריד בין בית-העיתונאים בירושלים ובין המערכות בירושלים הערבית, שחוברה לחדשה. אך אנשי העיתונות הפלסטינית מרגישים יום-יום שהם חיים תחת כיבוש צבאי.

זק חזמה, בעליו ועורכו הראשי של אל-ביאדר, כמעט ומצא את מותו ב-1 באפריל 1982. למישרדי העיתון, הנמצאים בשכונת שועפאת בירושלים, פרצו שני ישראלים חובשי כיפות. הם ניסו לדקור את אנשי המערכת. בנס לא נפגע איש ההשגים נמלטו. מאז הם ניסו לפגוע בבית שלי בירושלים. לשרוף את המערכת, לפגוע בכרכב שלי. שולחים לנו מיכתבי איום ובטלפון אומרים לנו, או שתסגרו את העיתון או שנהרוג אתכם! אימים, הצתות ונסיגות פגיעה היו גם מנת חלקם של עורכי אל-פג'ר ואל-שעב.

באוגוסט 1980 הושמו שלושה עורכי עיתונים במעצר עירי. רק באחרונה שוחרר אחד מהם. לפנייהם היתה ריימונדה טוויל במעצר-בית בשנת 1976. שנה לפני כן הוגלה ללבנון עורך אל-שעב, עלי כאתיב. עורך המהדורה העברית של אל-פג'ר, זיאד אברויאה, נעצר לאחרונה, וכמהו סמען חורי. עורך המהדורה האנגלית, המעצרים היו קשורים בעבדותם העיתונאית.

מזכיר המערכת של ריימונדה, רדואן אברעישי, ישב 12 יום בכלא על שהחזיק ללא אישור חוברת של מי ומי בעיתונות הפלסטינית, חוברת שהוצאה בהדפסה חד-פעמית על-ידי אגודת העיתונאים הערביים בשטחים הכבושים. בקרוב הוא יועמד לדין על עבירה זו.

מרבית העיתונאים הפלסטיניים הם חסרי תעודות עיתונות ממשלתיות, למרות שהם גרים בירושלים. נאסר עליהם להיות חברים באגודות עיתונאים בינלאומיות. הם אף אינם יכולים לסקר אירועים בשטח, בגדה וברצועה למשל. באדרן ג'עבר מחרון נעצר לפני שלוש

עורך "אל-פג'ר" סניורה מערכת תלת-לשונית

עורך "ארשעב" יעיש עורך במעצר-בית

עורכת "ארשעב" טוויל עיתון וסוכנות ידיעות

